

Dr. Dobos Irma önéletrajza

1926. május 11-én Szentesen születtem. Elemi és részben középiskolai tanulmányaimat Szentesen, majd Hódmezővásárhelyen és Szegeden folytattam és itt 1944-ben érettségiztem. 1939-ben családi okok miatt édesanyám két gyermekével Hódmezővásárhelyre költözött.

A háború alatt az 1944/45. tanévben a hódmezővásárhelyi Kereskedelmi Szaktanfolyamon (a volt Áll. Polgári Leányiskolában, Petőfi u.) óraadó tanárként dolgoztam és a rám bízott Ótemplom-bazár épületében a volt Sarkadi Nagy Erzsébet könyv- és papírkereskedését vezettem.

1945-ben beiratkoztam a Szegedi Tudományegyetemre, ahol földtan, főtárgyból, ásványtan és földrajz melléktárgyból 1950-ben bölcsészdoktori diplomát szereztem. Disszertációm : „Hódmezővásárhely földtani viszonyai, különös tekintettel az alkalmazott földtani vonatkozásokra” ismereteket foglalja össze. Közben 1946-ban Szegeden gép- és gyorsírásból pedagógusi oklevelet szereztem, 1948-ban Hódmezővásárhelyen a Bethlen Gábor Gimnáziumban tartott szövetkezeti szakelőadói, a volt zárdában pedig szabadművelődési előadói tanfolyamot végeztem.

1948-tól az egyetem Földtani Tanszék munkájában vettem részt, majd 1949-1951 között a demonstrátori teendőket láttam el. 1951-ben felvételt kaptam a Magyar Állami Földtani Intézethez, ahol 1954-ig dolgoztam. 1950-1954 között az ország különböző részén 12 db 1:25 000 ma. térképlapot, ötöt pedig közreműködővel térképeztem. Közülük az első a hódmezővásárhelyi földtani térképezés volt 1950-ben. 1951-ben férjhez mentem Molnár József (1918-2008) geomérnökhöz. A fővárosba 1952. január 1-én költöztem.

Az országos ipari geológiai szolgálat létrehozásakor 1954-ben a Tokodi Mélyfúró Vállalathoz helyeztek, ahol előbb üzemi, majd a vállalat 3 üzemének (tokodi, tatabányai, budapesti) szénkutató munkáját főgeológusi minőségben szerveztem és irányítottam. Eközben 1957-ben kijelöltem az ország első, közel 20 évig működő kísérleti izotóptemetőjének helyét a Bécsi út mellett, az angol katonai temető közelében. –

A vállalat átszervezésekor lehetőségem volt az akkor 1958-ban megalakult *Országos Vízkutató és Fúró Vállalatot* választani új munkahelyemül, és 1966-ig a felszín alatti vízkutatással és –feltárással foglalkoztam. A mintegy 2000 vízföldtani szakvéleményem az ország hideg- és termálvíz ellátására irányult. A Szeged melletti tápéi hévízbeszerzési szakvéleményem alapján 1965-ben telepített mélyfúrás képezte az *algyői olajmező* első kőolajtermelő kútját, a *Tápé-1.számút*, mivel hévíz helyett kőolajat tárt fel a fúrás..

A *Központi Földtani Hivatal* javaslatára 1966-1968 között *Kubában* szakértőként dolgoztam az *Instituto Cubano de Recursos Minerales (ICRM)*, illetve az *Empresa Consolidada de la Minería-nál (ECM)*. A szakértői munka földtani kutatási jelentések és tervek bírálata volt és részvétel az ásványi nyersanyagmérleg összeállításában. Kidolgozott javaslatom alapján (1966) megindult az *Archivo Nacional* földtani dokumentációjának új szempontok szerinti feldolgozása és nyilvántartása.

1968-tól osztályvezető-főgeológusi beosztásban dolgoztam tovább a *Vízkutató és Fúró Vállalatnál*. Az export-munkák beindulásakor több jugoszláv (Szabadka, Zenta, Kanizsa stb)

és csehszlovák (*Dunaszerdahely*) hévízfeltárássra és –kútkiképzésre adtam szakvéleményt. Belföldön pedig több földtani kutatófúrás tervezésével eredményes hévízfeltárást sikerült (Sárvár-Rábasömjén, Sárvár, Visegrád) megvalósítani. A nagy kalcium-karbonát vízkőkiválás sok esetben megnehezítette a hévíz felhasználását, s a kiválás megelőzésére, illetve utólag a mentesítésére a szegedi hévízkutak példáján megoldást dolgoztam ki. (1971).

A publikációkon kívül földtani és hidrológiai tudománytörténeti munkáim: - A visegrádi *Zsigmond Villmos Emlékszoba* kétszeri (1868, 1974) berendezése és *A 75 éves Magyar Hidrológiai Társaság* c. kiállítás (Szeged, 1996) rendezése. A sárvári *Ásvány- és Gyógyvíztörténeti állandó kiállításban* (1979) és a „*Budapest fürdőváros*” c. kiállítás rendezésében részvétel (1996).

1975-ben a vállalat profilja palackozott gyógyvízkutatással, -termeléssel és –forgalmazással bővült, előbb csekély, majd később nagyobb mennyiségű ásványvízzel bővült. E témakörben műszaki tanácsadóként dolgoztam 1982-ig, s számos kutatási tervet, javaslatot, majd az 1980-as években tudománytörténeti összefoglalást végeztem. Több helyen sikerült kimutatni a feltételezett gyógyvíz-kimerülés műszaki okait, s ezzel helyreállítani a termelés egyensúlyát. 1981-től folyamatosan a „Vízföldtan” tárgykörben szakértői jogosítvánnyal rendelkezem.

1966-ban német nyelvből felsőfokú, 1974-ben spanyolból középfokú nyelvvizsgát tettem.

Oktatás-Publikáció-Előadás

A *Budapesti Műszaki Egyetem Mérnökgeológiai Szakmérnöki szakán* „Vízfeltárási és – kutatási módszerek” c. tárgyat (1988) adtam elő, a *Haynal Imre Egészségtudományi (jelenleg Semmelweis Egyetem) Reumatológiai Tanszékén* 'Magyarország gyógyvizei' c. tárgyat 1997–2011 között, az *Eötvös Lóránd Tudományegyetem Alkalmazott Földtani Tanszékén* Hévízkutatás és –feltárás' c. tárgyat 2005 óta oktatom.

1950 és 2012 között 455 publikációm (tanulmány és közlemény) van és 160 előadást tartottam belföldön (akadémián, tudományos egyesületekben) és külföldön.

Egyesületi tagság

Magyarhoni Földtani Társulat (1949), Földtani Tudománytörténeti Szakosztályában vezetőszéki tag (1971-),

Magyar Hidrológiai Társaság (1959-), Balneotechnikai Szakosztályának vezetőszéki tagja (1992-2002), a Vitális Sándor Nívódíj Bizottságának tagja (1990-2002), a Hidrogeológiai Szakosztály vezetőszéki tagja (1999-), a Hidrológiai Tájékoztató szerkesztő bizottságának tagja (1990-),

Magyar Balneológiai Egyesület (1980-), vezetőszéki tagja 1987-1996 között,

Magyar Országos Bányászati és Kohászati Egyesület (1986-).

Magyar Fürdőszövetség (1993-),

Szeremlei Társaság (2011-)

International Society of Hydrothermal Techniques (SITH) (1988-),

International Commission on the History of Geological Sciences (INHIGEO) (2000-),

The European Federation of Geologists (1999-),

Magyar Orvostörténelmi Társaság (2004-),

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (2009 -) tagja.

Észak-budai Munkás ÁFÉSZ (1979-2008) intéző bizottsági és küldött tag (1983-2008),

A Budapesti Városhelyi Baráti Kör (szervező Csáky Irén) az 1980-as évektől 2003-ig.

Kitüntetés

Vízkutató és Fúró Vállalat: *Kiváló Dolgozó* (1959, 1960, 1966, 1973)

Saxlehner András Emlékérem (1989)

Főigazgatói Dícséret (földtani, 1962)
Elnöki Dícséret (vízügyi 1975),
 „A földtani kutatás kiváló dolgozója” (1964),
 Magyar Hidrológiai Társaság : *Zsigmondy Vilmos Emléklap* (1974)
Pro Aqua (1980),
Schafarzik Ferenc Emlékérem (1988),
Jubileumi Emlékérem (1992)
Tiszteleti tag (1994),
 Magyarhoni Földtani Társulat *Pro Geologia Applicata* (2000)
 tiszteleti tag (2003),
 European Federation of Geologists: *EurGeol diploma és cím* (1999),
 Szegedi Tudományegyetem *Aranydiploma* (2000),
Gyémántdiploma (2010),
 Magyar Balneológiai Egyesület: *Schulhof Vilmos és Ödön emlékérem* (2006),
 Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület: *Zsigmondy Vilmos emlékérem* (2005),
 A Felszín Alatti Vizekért Alapítvány: „Ezüstpohár” kitüntetése (2009)
 Soós Lajos akadémikus, malakológus rólam pannon csigát, egy *Valvatát* nevezett el (1955)
Elismerő és köszönő levél az Empresa Consolidada de la Minería igazgatójától a kétéves szakértői munkáért (1968),
Elismerő és köszönő levél az IGHP Bratislava igazgatójától a szlovákiai hévízkutatásban kifejtett tevékenységemért (1973).

Budapest, 2012. július 27. .

EurGeol dr. Dobos Irma s.k.
 irma.dobos@gmail.hu
 1027 Budapest, Margit krt. 44.

Néhány hévízkút szakvéleménye:

- Szolnok, Rendezőpályaudvar, 1100 m. 0966. III. 18.
 - o Tiszaparti Vegyiművek, 1100 m, 1965. XII. 13
 - o Fedett uszoda, 1200 m, 1965. okt. 6.
 - o Strandfürdő, hideg víz, 100 m, 1964. január 19.
- Tápé, Tiszatáj Tsz, 1966. január 10. a Tápé-1. sz. után, 1900 m
 Az első 1965, 2007,0 m, 1953-1925 m között homokkő, szénhidrogént tárolt
- Miskolc, Augusztus 20-a strandfürdő dr. Schmidt E. R.-tel
- Fehérgyarmat,
- Mátészalka
- Kisvárd
- Szeged, Kenderfonógyár,
 Ruhagyár
 Konzervgyár
 Gumigyár
 Biológiai Kutató Telep, Újszeged
 Alföldi Bútorgyár
- Visegrád, Strandfürdő, 1200-1300 m
- Sárvár, Rás-2. , Rás-3,
- Tata, Fényes-forrás
- Hódmezővásárhely, Mérleggyár, Erzsébet kórház, Kerámiagyár , Szentés Árpád Tsz.

